GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNŢIURILE:

O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 242. Mercurĭ, 4 (16) Noemvre. 1887.

Braşovŭ, 3 Noemvre 1887.

In numĕrulŭ de Duminecă alŭ „Gazetei“ amŭ arĕtatŭ cu esemple vie cum procedŭ organele administrative unguresci faţă cu bieţii funcţionarĭ românĭ, carĭ au cea mai bună cualificaţiune şi suntŭ harnicĭ şi muncitorĭ; amŭ arĕtatŭ cum li se ia pânea din gură, fiindŭ lăsaţi pe drumurĭ cu familii numerose; amŭ arĕtatŭ că ḍi este destulŭ ca cineva sĕ fiă născutŭ Românŭ spre a fi scosŭ din orĭce combinaţiă, ce i-ar face posibilŭ a ocupa unŭ postŭ fiă câtŭ de modestŭ; amŭ arĕtatŭ că în loculŭ unorŭ Românĭ bravĭ, cinstiţĭ şi bine calificaţĭ se candidéză şi se numescŭ nisce protegiaţĭ ai paşalelorŭ comitatense, carĭ în cele mai multe casurĭ suntŭ nisce nevoiaşĭ şi fórte adeseorĭ chiar nisce veneticĭ răpcigoşĭ.

Acum voimŭ sĕ demonstrămŭ cu ajutorulu unui altŭ esemplu ce spiritŭ şi ce disposiţiă domnesce chiar în centru, în sĕnulŭ guvernului ungurescŭ, faţă cu funcţionarii şi candidaţii la funcţiunĭ publice de naţionalitate română.

Casulŭ, despre care voimŭ sĕ vorbimŭ, e fórte caracteristicŭ şi s'a petrecutŭ într'unŭ comitatŭ din Ardealŭ. Preşedintele tribunalului din capitala acestui comitatŭ a candidatŭ pentru ocuparea unui postŭ mai inferiorŭ la memoratulŭ tribunalŭ, după cum cere legea, trei inşĭ. Intre aceştĭ candidaţĭ celŭ dintêiu era cu numele *Boer*.

Propunerea preşedintelui de tribunalŭ ajunge în cele din urmă în mânile ministrului de justiţiă ungurescŭ. Nu trece multŭ şi preşedintele se pomenesce că i se reîntorcŭ actele dela Peşta, cu mustrarea, că *de ce a candidatŭ primo loco unŭ Românŭ?*

Póte orĭ şi cine sĕ-şĭ facă o ideă despre starea lucrurilorŭ la noi, când ministrulŭ de justiţiă mustră pe subordinatulŭ sĕu, că a avutŭ „neghiobia“ orĭ „cutezarea“ a pune în candidaţiă şi unŭ individŭ de naţionalitate română.

Destulŭ că faptulŭ s'a petrecutŭ. Preşedintele tribunalului din vorbă, adusŭ în încurcătură prin mustrarea ministrului sĕu, a citatŭ pe candidatulŭ Boer la sine şi l'a întrebatŭ, că unde este botezatŭ. Acesta i-a rĕspunsŭ că şi-a primitŭ botezulŭ la calvinĭ şi că este de nascere Ungurŭ. Atuncĭ preşedintele i-a cerutŭ testimoniulŭ de botezŭ, de care, ḍise elŭ, are trebuinţă pe câtva timpŭ în interesulŭ candidatului, fără însĕ a-i spune adevĕrata causă.

Primindŭ atestatulŭ cerutŭ preşedintele l'a trimisŭ îndată ministrului cu observarea, că candidatulŭ e Ungurŭ şi de religiunea calvinéscă. Imediatŭ a şi primitŭ rĕspunsŭ dela Peşta, arĕtându-i-se că candidatulŭ este *acceptatŭ şi numitŭ* în postulŭ pentru care a fostŭ propusŭ.

Ministrulŭ de justiţiă — casulŭ nu este tocmai nou, s'a petrecutŭ ceva mai de multŭ — nu întrébă decă candidatulŭ e omŭ integru şi cu tóte calificaţiunile recerute, ci întrébă ce este: Românŭ orĭ Ungurŭ orĭ Evreu patriotŭ; ministrulŭ de justiţiă alŭ unui statŭ în care trăiescŭ trei milióne de Românĭ se turbură şi se infuriază pentru că preşedintele ungurŭ alŭ unui tribunalŭ dintr'unŭ ţinutŭ românescŭ alŭ Ardealului are marea „nesocotinţă“ de a candida la loculŭ ântêiu pe unŭ presupusŭ Românŭ şi îndată ce se dovedesce contrariulŭ că adecă candidatulŭ nu e Românŭ, mânia lui este împăcată şi nu mai pregetă nicĭ unŭ momentŭ de a da candidatului aprobarea sa.

Mai este trebuinţă óre de comentarŭ, mai este de lipsă óre sĕ arĕtămŭ, că nu grija pentru mersulŭ regulatŭ alŭ administraţiei unguresci, nu consideraţiunĭ privitóre la cunoscinţa „limbei statului“ şi la alte calificaţiunĭ pretinse de legile actuale unguresci, conducŭ pe guvernulŭ dela Pesta în casurĭ analoge, ci tendinţa lui este de a face imposibilŭ Românului sĕ mai ajungă la o funcţiune în acestŭ statŭ, scopulŭ lui este de a-i lua pânea din gură şi a-o da Ungurului séu Evreului, care se bucură de protecţiunea lui?

Şi foile unguresci, subvenţionate şi nesubvenţionate, totŭ mai au neruşinarea a susţine, că în acestŭ statŭ toţĭ cetăţenii se împărtăşescŭ de egale drepturĭ, că toţi suntŭ adăpostiţĭ la razele binefăcĕtóre ale liberalismului ungurescŭ.

Ce egalitate, ce dreptate şi ce liberalismŭ este acela, când cetăţénulŭ este prigonitŭ numai şi numai pentru că l'a născutŭ o mamă nemaghiară, când nu se sfiescŭ cei dela putere, într'o ţéră unde maioritatea covêrşitóre a poporaţiunei este română, a se arĕta indignaţĭ, că se candidéză într'unŭ anŭ odată şi unŭ Românŭ pent'runŭ postŭ inferiorŭ?

Acésta nu e egalitate, ci volniciă detestabilă, nu e dreptate, ci asuprire strigătóre la cerŭ, nu e liberalismŭ, ci celŭ mai cinicŭ despotismŭ.

In faţa unei asemenea asiatice stărĭ de lucrurĭ nu mai este chipŭ de lecuire, nu mai póte fi scăpare pentru noi Românii decâtŭ numai atuncĭ, când vomŭ avé garanţia, că miniştrii nu 'şĭ mai potŭ bate jocŭ de interesele nóstre cele mai vitale individuale şi naţionale.

Pressa rusă şi lamuririle d-lui Kalnoky.

„Le Nord,“ fóia ministerului rusescŭ de esterne, publică unŭ aspru articulŭ contra celorŭ vorbite de d-lŭ Kalnoky în delegaţiunĭ.

Rusia, ḍice fóia rusă, nu va admite, ca ministrulŭ austro-ungarŭ, pentru ca sĕ obţină succese parlamentare, sĕ schimbe rolurile şi sĕ în'făţişeze ca turburătorŭ alŭ păcii pe acelŭ statŭ, care singurŭ numai a datŭ până acum dovedĭ de iubire de pace. Nu Rusia, ci alianţa triplă e unŭ periculŭ pentru pace, fiindŭ-că sprijinesce regimulŭ aventuriosŭ alŭ Coburgului şi submineză respectulŭ ce se datoresce tractatelorŭ internaţionale. I-ar fi uşorŭ Rusiei sĕ dovedescă, că alegerea prinţului de Coburg e o operă a conspiraţiunei; dér e probabilŭ, că Rusia va rĕspunde cu dispreţŭ la limbagiulŭ desfrênatŭ purtatŭ contra ei. Contele Kalnoky ar fi folositŭ mai multŭ raportului dintre Rusia şi Austro-Ungaria, décă n'ar fi vorbitŭ de locŭ.

Cehii şi Ungurii.

Fóia cehă „Narodni Listy“ scrie unŭ articolŭ despre sórtea celorŭ şése-ḍecĭ de copii orfanĭ slovacĭ din comitatulŭ Trencinŭ, pe carĭ Ungurii i-au deportatŭ ca sĕ'i maghiariseze. Din acestŭ articolŭ reproduce „Pester Lloyd“ urmĕtorulŭ pasagiu:

„Umanismulŭ maghiarŭ sĕ'şĭ ia gândulŭ dela acestŭ modŭ barbarŭ de a răpi băieţii din braţele mamelorŭ lorŭ şi de a'i scóte din vetrile lorŭ cu pumnii şi cu biciulŭ, numai ca sĕ crescă din ei Maghiarĭ bunĭ pe pustele Ungariei, numai ca sĕ reinvieze şi improspeteze prin sângele lorŭ sănĕtosŭ corpurile maghiare cele corupte şi enervate prin estravaganţe, corpurĭ desecate şi desperate pentru viitorulŭ lorŭ. Sĕ privéscă acéstă societate morală, care distruge şi nimicesce vieţĭ familiare, sĕ privéscă în ochii creştinismului, în faţa Europei culte şi sĕ vadă, că ea calcă sub picióre consciinţa dreptului, jócă unŭ jocŭ fără lege şi fără Dumneḍeu faţă cu cele mai sfinte sentimente ale unui poporŭ, care e mai conservatŭ şi în privinţa morală şi fisică mai multŭ decâtŭ stăpânii sĕi cei slăbănogiţĭ, unŭ poporŭ, care e de mii de orĭ mai consciu de sine decâtŭ aceia, carĭ îlŭ domnescŭ.

Şi cu atarĭ mijlóce neumane, revoltătóre, ne mai pomenite, cu atarĭ tiranisărĭ şi torturĭ socotessŭ Maghiarii, că vorŭ puté câştiga pe Slavii translaitanĭ pentru programulŭ supremaţiei lorŭ? Noi credemŭ încă, credem in dreptatea tribunalului istoriei lumii; orfanii slavĭ de bună sémă îşĭ vorŭ afla cândva şi rĕsbunătorĭ.“

„Pester Lloyd“ numesce acestŭ pasagiu eşitŭ dintr'o inimă simţóre şi sfăşiată de durere de atâta tiraniă, „un pasagiu care pătimesce de alienaţiune mentală“.

Câtă nesimţire şi neruşinare!

SCIRILE ḌILEI.

Nu e mirare, decă şi în comuna *Telciu*, care este cea mai de frunte comună în fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, *numĕrulŭ sufletelorŭ jidovescĭ a ajunsŭ deja la 45.* Causa o aflămŭ în insaşĭ inteligenţa română de acolo, despre care ni se scrie, că trăesce în mare duşmăniă şi neînţelegere. In fruntea poporului românŭ din Telciu se află unŭ preotŭ cu 6 invĕţătorĭ, unŭ notarŭ, colectorŭ, primarŭ şi alţĭ inteligenţĭ românĭ, carĭ multe lucrurĭ frumose şi absolutŭ necesare ar puté sĕvêrşi în interesulŭ poporului, din a căruia sudore trăescŭ; dér, durere, pe lângă cele scrise în nr. 234 alŭ fóiei nóstre, mai primimŭ o corespondenţă, prin care ni se înfăţişéză în cele mai negre colorĭ relaţiunile reciproce între inteligenţii acelei comune. Pisma şi rĕutatea dintre ei subminéză precum se vede şi zidulŭ de apĕrare alŭ poporului, în alŭ căruia interesŭ absolutŭ nimicŭ nu se lucréză. Corespondentulŭ ne presentă ca urḍitorŭ alŭ neînţelegerilorŭ pe d-lŭ preotŭ localŭ Gregoriu Popŭ; de vre-o ḍece anĭ nu s'au făcutŭ nicĭ raţiociniile bisericei, aşa că nimenea nu mai scie cum stau trebile cu cassa. La totŭ casulŭ însĕ, de s'ar administra averea bisericilorŭ orĭ câtŭ de consciinţiosŭ, presentarea la timpŭ a socotelilorŭ înaintea poporului o cere nu numai regulamentulŭ, ci şi interesulŭ desvoltărei spiritului economicŭ alŭ poporului şi interesarea acestuia de averea publică. De acésta trebue sĕ ţină contŭ d-lŭ preotŭ. Ér dela fruntaşii inteligenţĭ ceremŭ mai puţinŭ egoismŭ şi mai multă abnegaţiune. Fără de acésta e imposibilă armonia, a căreia lipsă dă nascere la ireparabile perderĭ.

—x—

D-lŭ *V. Rebreanŭ, învĕţătorŭ în Lăpuşulŭ ungurescŭ*, ne trimite cuprinsulŭ unei lungĭ dispute, ce a avut'o d-lŭ preotŭ românŭ din Nuşfalĕu, Ioanŭ H. Boteanu, cu unŭ maghiarŭ de frunte din municipiulŭ Solnocŭ-Dobéca cu ocasiunea întrunirei la o masă comună în comuna Feleaculŭ săsescŭ. Disputa a avutŭ locŭ în una din ḍilele de astă-véră şi e în adevĕrŭ interesantă din punctŭ de vedere teologicŭ. D-lŭ Boteanŭ a doveditŭ multă pĕtrundere în sciinţele dogmatice creştine cu ocasiunea combaterei principiilorŭ panteiste ale adversarului sĕu şi a raportatŭ admirabilŭ succesŭ prin învingerea totală a lui, făcêndu-lŭ sĕ recunóscă şi sĕ se declare pentru recunóscerea esistenţei lui Dumneḍeu, aşa precum ne învaţă biserica creştină. De asemenea a doveditŭ d-lŭ Boteanu fundate cunoscinţe istorice, la combaterea adversarului sĕu şi în cele ţinĕtóre de istoria naţională a Românilorŭ. Cu unŭ cuvêntŭ, d-lŭ Boteanu e unŭ preotŭ, care până acum numai onóre a făcutŭ colegilorŭ sĕi.

—x—

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu Bylandt-Reidt a arĕtatŭ delegaţilorŭ necesitatea d'a se spori cavaleria, fiindŭ slabă în comparaţiă cu numĕrulŭ sporitŭ alŭ cavaleriei celorlalte state marĭ.

—x—

Fabrica de arme din Steyr va spori numĕrulŭ lucrătorilorŭ pentru fabricarea puscilorŭ cu repetiţiă, necesare armatei comune, dela 4000 la 7000. — Semne de pace!

—x—

Cheltuelile făcute de guvernulŭ comunŭ pentru procurarea de puscĭ ale armatei dela 1868 până în 1885 se urcă la 31,482,000 fl. In acéstă sumă nu suntŭ cuprinse şi cheltuelile făcute cu puscile landwehrului şi honvedimei.

—x—

In comuna *Nagy-Szemlak* (Sĕmlacul de lângă Arad?) e mare duşmăniă între femeile din comună şi între învĕţătorŭ, de ce? nu se spune. Destulŭ că câte-va ḍile una după alta i-au făcutŭ demonstraţiunĭ înaintea casei, ba într'o ḍi i-au intratŭ furióse în casă, l'au bătutŭ bine şi pe elŭ şi pe nevastă-sa, i au aruncatŭ pe toţĭ ai casei afară, au sfărîmatŭ mobilele şi cu ele au aruncatŭ după

ei. Solgăbirĕulŭ interveniindŭ, puse pe învĕțătorŭ érăși în funcția sa, ér pe patru dintre femei le-a arestatŭ.

—x—

In fóia oficială unguréscă a apărut nisce curióse numirĭ. Ministrulŭ Trefort numesce *visitatorĭ școlarĭ ministeriali*: pentru *Deva* pe notarulŭ publicŭ Alex Ios. Kenosi; pentru *Hațegŭ, Orlea sub cetate, Săntă-Măria* pe advocatulŭ K. Dane; pentru *Hunedóra, Hosdate* și *Răcăștea* pe deputatulŭ dietalŭ K. Pogany; pentru *Coroescĭ, Măcesdenĭ, Paroșenĭ, Barbotena din susŭ, Uricanĭ* pe solgăbirĕulŭ Ed. Goro; pentru *Orĕștiă* pe inginerulŭ montanŭ în pens. I. Rieger; pentru *Jibotŭ, Balomirĭ, Vinerea și Tișchințĭ* (Pistinca) pe solgăbirĕulŭ Iul. Kepeza; pentru *Geoagiulŭ de josŭ, Bințințĭ și Jalmarĭ* pe contele Stef. Kuun; pentru *Cugirŭ* și *Vaidei* pe notarulŭ de cercŭ Laurențiu Bercianŭ seu pe „patrioticesce“: „Lorencz Bercsan“; pentru *Romosŭ* și *Romoșelŭ* pe preotulŭ ev. Friedrich Leonhardt; pentru *Beriu, Șibișelŭ, Căstău, Orăștia Bacului, Orĕștióra* și *Sĕraca* pe profesorulŭ gimnasialŭ I. Sandor; pentru *Turdașĭ, Pricazŭ, Jeledința și Spinĭ* pe preotulŭ ev. ref. Ludv. Bartha; pentru *Mărtinescĭ, Măgura* și *Tomasasa* pe preotulŭ ev. ref. Moses Kiss; pentru *Dincu mare* și *micŭ, Gridŭ, Ocolicelŭ* și *Boșorodŭ* pe notarulŭ de cercŭ Fr. Agai; pentru *Bradŭ, Ruda, Mihăilescĭ, Blăjenĭ* și *Polinganĭ* pe solgăbirĕulŭ Oliv. Krasznai; pentru *Băița, Hațegelŭ* (Hățeganĭ) și *Ormindea* pe solgăbirĕulŭ K. Beke; pentru *Balșa, Mado Almășelŭ, Valea mare, Curpenĭ, Argenĭ* (Argeu), *Bechia, Mermezeu, Boreșŭ(?)* pe solgăbirĕulŭ Ios. Orbanaș; pentru *Almașu de mijlocŭ, Almașu mare, Porcura, Poiana, Valea epii* și *Techerĕu*, pe notarulŭ de cercŭ P. Roboiinŭ. — Pentru lămurirea Românilorŭ, le comunicămŭ că acești »visitatorĭ scolarĭ« din acelŭ comitatŭ curatŭ românescŭ, asupra căruia au pusŭ rele gândurĭ Ungurii dela putere, au menirea a unelti contra scólelorŭ române în interesulŭ maghiarisării, neflindŭ de ajunsŭ inspectorulŭ scolarŭ. Preoții și dascălii noștri sĕ fiă harnicĭ și sĕ întempine orĭ-ce uneltire cum se cuvine.

—x—

Deschiderea liniei ferate *Oradea-mare, Beiușŭ-Văscău și Szombotsag-Dobrești* s'a hotărîtŭ pe diua de 14 Noemvre, în urma concesiunei ministrului de comunicațiune.

—x—

George Țiunea, învĕțătorŭ gr. or. în Vărădia și comisarŭ scolarŭ din incidentulă, că pentru epistolele oficióse *adresate lui în limba română* a fostŭ constrînsŭ a plăti portulŭ poștalŭ îndoitŭ pe basa ordinațiunei ministeriale din 25 Augustŭ a. c. Nr. 31.967, care dispune că corespondințele oficióse neadresate in limba maghiară sĕ fiă supuse postportului îndoitŭ, recercă pe cei ce stau în corespondență oficiósă cu dênsulŭ a se acomoda acestei ordinațiunĭ, căcĭ elŭ nu mai póte plăti postporturĭ îndoite. — Noi îi sfătuimŭ sĕ facă ca preoții din comitatulŭ Cojocnei, sĕ-șĭ instituе în comunele respective curierĭ proprii, dintre țĕranii noștri pe rĕndŭ, numai sĕ fiă adressa totŭ românéscă.

—x—

Consistorulŭ eparchialŭ aradanŭ este conchematŭ în ședința plenariă pre Marți în 3/15 Noemvre a. c. la 9 óre inainte de amedi.

—x—

Direcțiunea associațiunei aradane pentru literatura și cultura poporului romănŭ a decisŭ a arangia în decursulŭ anului curentŭ unŭ *ciclu de prelegerĭ publice în Aradŭ.*

»*La Liberte Romaine*“ se numesce unŭ nou diarŭ românŭ în formatŭ mare ce apare în limba francesă în Bucurescĭ, sub redacțiunea d lui Frideric Dame. In programulŭ sĕu, ne spune că va fi independŭ, nu va avé legăturĭ cu nicĭ unŭ partidŭ care'șĭ dispută puterea, ci va studia sincerŭ tóte cestiunile și va judeca imparțialŭ pe ómenĭ și lucrurile. Ii dorimŭ viéță lungă!

—x—

In bugetulŭ comunei *Oedenburg* pe 1888 figureză unŭ aruncŭ de 41—53 cr. la florinulŭ de dare, fără ca orașulŭ sĕ aibă măcarŭ o pardoselă cum se cade.

—x—

Comitetulŭ Asoc. pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ și Societatea Sodalilorŭ românĭ învită la *producțiunea și petrecerea colegială* întocmită de Societatea Sodalilorŭ românĭ din *Brașovŭ*, împreunată cu *cântărĭ, declamațiunĭ* și *o piesă teatrală* esecutate de membrii societății pe lângă orchestra musicei militare. Producțiunea se va ținea *Duminecă în 8 (20) Noemvrie 1887* în onórea generoșilorŭ fondatorĭ *Michailŭ* și *Elisa Stroesco* în diua onomastică. Scopulŭ este ajutorarea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ. Petrecerea se va da în sala Hotelului Nr. 1 la 7½ óre séra. Amĕruntele se vĕdŭ în programa de mai josŭ: *Comitetulŭ* Asociațiunei pentru sprijinire și alŭ Societății Sodalilorŭ românĭ. — Intrarea de persónă 1 fl., pentru domnișóre 50 cr., galerie 50 cr. Bilete se potŭ căpĕta la dd. Eremias nepoții și libraria d-lui Ciurcu. — Programa producțiunei: 1) *Cuvĕntŭ de deschidere.* 2) *Potpourĭ românescĭ*, musica militară. 3) *Declamațiune ocasională.* 4) *Sub acéstă négră stâncă*, corŭ aranjatŭ de d-nu *N. Popovicĭ*, cântatŭ de corulŭ sodalilorŭ. 5) *Declamațiune.* 6) *Eramŭ p'unŭ vêrfŭ de munte*, corŭ aranjatŭ de d-uu *N. Popovicĭ*, cântatŭ de corulŭ sodalilorŭ. 7) *Vecinătatea periculósă*, comediă într'unŭ actŭ, localisată din nemțesce, jucată de membri societății. — După producțiune urméză danțŭ. Inceputulŭ la 7½ óre séra.

—x—

In privința bólei prințului de corónă germanŭ se raporteză, că elŭ a fostŭ până acum de șépte orĭ operatŭ. Deja jumĕtate din laringe i-a fostŭ scosŭ de profesorulŭ Küster în 1881. Vocea prințului abia se aude în depărtare de 10 pași.

—x—

Impĕrătésa Germaniei Augusta e greu bolnavă din causa scirilorŭ ce le-a primitŭ despre fiulŭ sĕu prințulŭ de corónă. Bóla ei inspiră îngrijirĭ, spune o telegramă din Berlinŭ.

—x—

Joi în 5 (17) Noemvre se va da în sala hotelului Nr. 1 alŭ doilea *concertŭ* de abonamentŭ de cătră orchestra orașului. Atragemŭ atențiunea publicului iubitorŭ de musică asupra acestorŭ concerte bine întocmite.

Unŭ conflictŭ româno-grecŭ.

O telegramă ce amŭ primit'o erĭ din Bucurescĭ a desmințitŭ scirea dată de unele diare, că ministrulŭ de esterne românŭ ar fi voitŭ sĕ demisioneze din causa unui conflictŭ cu representantulŭ din Bucurescĭ alŭ guvernului grecŭ.

Afacerea stă astfelŭ: Murindŭ unŭ individŭ în România, după care a rĕmasŭ o moștenire ce trebuia sĕ se reguleze, însărcinatulŭ de afacerĭ grecŭ cerŭ sĕ i se recunóscă lui dreptulŭ de a regula moștenirea, fiindŭ că mortulŭ era supusŭ grecŭ. Guvernulŭ românŭ a contestatŭ acéstа și tribunalulŭ românŭ a împărtășitŭ vederile guvernului sĕu. De aci mare supĕrare pe însărcinatulŭ de afacerĭ grecŭ, care a și plecatŭ din Bucurescĭ. Conflictulŭ însĕ s'a aplanatŭ.

Aci trebue sĕ amintimŭ, că cei mai mulțĭ supușĭ streinĭ, chiar de neamŭ streinĭ, mai alesŭ grecĭ și bulgarĭ, în România se dau de Românĭ când e vorba a suge la vr'o țîță a țĕrii, ér când e sĕ servéscă în armată, orĭ după ce facŭ averĭ din banĭ românescĭ orĭ e sĕ se reguleze vr'o moștenire din acele averĭ, atuncĭ se ivescŭ neamurile grecescĭ și bulgărescĭ, cu Atena și cu Sofia cu totŭ, și reclamă naționalitatea recrutului, averile mortului și dreptulŭ de a regula moștenirile. Sĕtura-se vorŭ odată Românii de a da streinului bucătura din gura lorŭ și a celorŭ de unŭ neamŭ cu ei?

Noi unii ne-amŭ săturatŭ. Averea unui prințŭ românŭ a fostŭ reclamată de cele 8—10 familiĭ *grecescĭ* din Brașovŭ, dintre care însĕ numai una e curatŭ grecéscă, ca avere grecéscă și Ungurii li-au dat'o. Și neamurĭ de ale acestorŭ *Grecĭ* de aci, în România facŭ pe Românii și au chiar slujbe!

Scirĭ polițienescĭ. Cătŭ de întemeiată e dispositiunea poliției, ca sĕ fiă provĕdute cu lampe (felinare) aprinse carele ce circuleză pe stradele cetății și suburbielorŭ orasului, dovedesce din nou faptulŭ, că alaltă-séră pela 7½ óre două carĕ, ce nu aveau felinare, s'au lovitŭ așa de tare unulŭ într'altulŭ, încâtŭ capulŭ oiștei a străpunsŭ unŭ calŭ, care a și murită imediatŭ.

Deórece érna se apropiă totŭ mai tare, se face atentŭ publiculŭ ca sĕ se provadă cu năsipŭ, pentru ca fiindŭ lunecușŭ sĕ presare pe pavagiu.

Adi înainte de amedi s'a găsitŭ în Strada Căldărarilorŭ unŭ portofoliu de pele cu o mică sumă de banĭ. Păgubașulŭ îlŭ găsesce la poliță.

VARIETATE.

Unŭ visŭ.

Murise junele și dibaciulŭ cântărețŭ, murise ingeniosulŭ și amabilulŭ măestru, ce ni se părŭ a fi trimisŭ de Poliimnia română, sĕ ne descopere farmeculŭ ariilorŭ nóstre și sĕ ne arete prin pena și arculŭ sĕu, că acele arii își au sorgintea lorŭ în armonia sferelorŭ, și suntŭ acórdele cele mai drăgălașe și mai plăcute ale ângerilorŭ și ale lui Dumnedeu!

Murise C. și multe lacrămĭ căldură pe mormêntulŭ sĕu rece și mutŭ, și multe florĭ se depuseră pe acelŭ mormêntŭ, tóte martore a iubirei, ce o avéu inimele române către acela, ce ne-a lăsatŭ multe armonii, însĕ mai multe încă a luatŭ cu sine. Murise, și vestea străbătuse țera din marginĭ în marginĭ, și toțĭ ilŭ plângeau, carĭ ilŭ cunoscuseră, orĭ îi audiseră vióra și melodiile lui.

Plâns'am și eu în singuratica mea căsuță, la a cărei ferestră, o, de câte orĭ, serile după amurgŭ, ascultam răpitórele cântece, ce le scotea elŭ din inima sa, și din córdele drăgălașei sale cremonese! — Plâns'am: de ce óre lacrămĭ așa de limpedĭ, așa de sincere și curate, sĕ fie ele interpretulŭ negrei și strivitórei durerĭ!...

Dér într'o séră, după ce-mĭ aprinsesemŭ lampa, și dării hârtia cu note pe mésă, scumpe palpitărĭ ale inimei și artei lui, priviiu la acea hârtiă cu jale, și luându o în mână, érăși simțiiu, că-mĭ curgŭ lacrămile pe față și picura pe hârtiă dinaintea mea. Cuprinsă de o durere adâncă mĕ lăsaiu pe marginea sofei dinaintea ferestrei. — Gândirile mele se îndreptară spre trecutŭ, și'n sufletulŭ meu se desvoltă pe încetulŭ imaginea lui, imaginea cea blândă și amabilă! Priveamŭ la ea cu durere și mĕ afundai în reminiscințele legate de acea imagine... Nu sciu cum veni apoi, că înduioșită de aceste gândirĭ și reminiscințe, scăpai capulŭ pe perina sofei și — — —

(8.)

FOILETONU.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ.

„Așa ți-a trebuitŭ, George, daca'ai fostŭ prostŭ; ia'țĭ nevastă frumósă, muncesce pentru ea, trage tu ponosulŭ, căcĭ are cin' sĕ tragă folosulŭ! — În locŭ sĕ iau vr'una sĕ aibă ceva la chimirŭ!“ dise elŭ punêndŭ mâna pe cingătóre. »Fire-ar fi fostŭ și slută, numa sĕ fi fostŭ cu cinste, sĕ nu'șĭ năpustéscă bărbatulŭ. — De nevastă frumósă sĕ te păzéscă sfinții, că te lasă pe drumurĭ!« grăi elŭ și cu aceste vorbe plecă la puțŭ sĕ'șĭ aducă o saca de apă pentru otacŭ, căcĭ se apropia vremea mâncărei.

George plecă cu sacaua, ér logofĕtulŭ rĕmase singurŭ și se cugeta la vorbele audite, și de astă dată nu'lŭ mai impresionau așa de grozavŭ, ci din contră, cugetândŭ în sine că bucătarulŭ e unŭ prostŭ, își facŭ voiă bună.

Lui Mateiŭ îi plăcea Maruța și asta era de ajunsŭ pentru ca sĕ nu-șĭ mai dea nicĭ o ostenélă întru a-șĭ bate capulŭ cu vorbele bucătarului.

La otacŭ sosise unŭ isprăvnicelŭ dela curte și Mateiŭ nu-lŭ băgă de sémă, fără numai după ce acesta începŭ sĕ vorbéscă.

— Da ce este, bade Nicolai? — grăi logofetulŭ cătră isprăvnicelŭ. — Ce este de vii Sâmbăta séra, ca nicĭ odată? — dise elŭ cu o față seriósă ca și cum s'ar teme de ceva.

— Am adusŭ legătura asta, logofete,« — grăi isprăvnicelulŭ — „mi-a dat'o Maruța... a disu că-sŭ primenelele d-tale pentru mâne. — Atâta dise isprăvnicelulŭ și merse lângă cotună sĕ'șĭ aprindă țigara, pe care și-o făcuse venindŭ pe drumŭ și o ținea în mână.

Logofĕtulŭ luă legătura, o aduse în bordeiulŭ bucătarului, scóse de acolo gălétа cu rachiu și îmbiă isprăvnicelului unŭ păhărelŭ.

— Da bine 'mĭ cunoscĭ pofta! — grăi isprăvnicelulŭ scărpinându-se după ureche; își luă țigara din gură, se sculă de josŭ, își șterse odată mustățile, își luă pălăria din capŭ și apucă păhărelulŭ. — Sĕ dea Dumnedeu bine, — închină elŭ — și sĕ te vĕdŭ ginere! — adause ridicândŭ păhărelulŭ la gură. Bĕu, își șterse mustățile și întinse păhărelulŭ logofĕtului.

La închinarea isprăvnicelului logofĕtulŭ mulțămĭ dândŭ din capŭ și dise și elŭ: „Norocŭ sĕ dea Dumnedeu!“.

— Mai beĭ unulŭ? — întrebă logofĕtulŭ.

— Voia la d-ta, logofete, — dise Nicolae ștergêndu-se la gură. Luă păhărelulŭ, închină și'lŭ bĕu până în fundŭ. Își puse pălăria în capŭ și merse érăși la cotună sĕ'șĭ aprindă țigara, căcĭ i se stinsese.

— Da ce mai este pe la curte, isprăvnicele? — întrebă logofĕtulŭ și se aședă pe o baniță veche, în care bucătarulŭ aducea ciocanĭ de porumbŭ ca sĕ'i pună în focŭ printre tizicŭ.

— Da ce sĕ fiă logofete? Bine! Boerulŭ a luat'o cu trăsura în Crivĕțŭ, cocóna se totŭ cértă prin curte... încolo tóte precum le scii. Nu-i nimicŭ mai deosebitŭ.

— Maruța 'ți-a datŭ legătura cu primenelele, seu 'ți-a dat'o altcineva? — întrebă logofĕtulŭ uitându-se țintă în ochii isprăvnicelului.

— Chiar Maruța, — rĕspunse Nicolae și se totŭ nĕcăjia cu țigara, căcĭ nu ardea bine. Se udase tutunulŭ din ca din pricina rachiului, ce se scursese din stufósele sale mustățĭ.

Mateiŭ se juca cu păhărelulŭ ce'lŭ avea în mână; ilŭ sucea în drépta și în stânga și nu vorbea nimicŭ. Cum se uita la păhărelŭ, vĕdŭ că'i puținŭ știrbitŭ la o parte, începŭ sĕ sgârie cu unghia la acea știrbitură și astfelŭ ocupându-se cu totŭ dinadinsulŭ cu păhărelulŭ, îi scăpă josŭ, ilŭ ridică însă repede și se uită la isprăvnicelulŭ Nicolae.

— Dóră s'a spartŭ? — grăi acesta.

— Nu! — dise Mateiŭ făcêndŭ cu capulŭ. — Nu s'a spartŭ, căcĭ a căḑutŭ pe móle.

Amêndoi tăceau.

Bucătarulŭ George, care întindea la saca de i se vedeau vinele dela gâtŭ încordate de totŭ, striga de departe:

— Vedĭ așa logofete! Bine că eștĭ cu găléta la'ndemână, căcĭ tocmai am sĕ'țĭ spunŭ ceva. M'am în-

Ah, ce visŭ avuiu, straniu şi pĕtrundĕtorŭ! — Locurĭ străine, necunoscute, traversate de şesurĭ verḑĭ şi coline întinse în drepta şi'n stânga şi pe creasta unei coline mĕ aflaiu şi eu. Aerulŭ şi vegetaţiunea mi se păreau ca după o plóiă furtunosă. In dosulŭ meu munţi inalţĭ, presăraţĭ cu codri, éră în faţă-mĭ o dumbravă înflorită, de unde adia unŭ Zefirŭ dulce şi aducea cu sine unŭ mirosŭ balsamicŭ. Der colo departe, pe câmpiă e óre aceea ce se vede, nemărginită, încâtŭ n'o cuprindeamŭ cu ochii! — Căutaiu împrejuru'mĭ, de n'oi zări undeva vr'o casă, orĭ vr'o fiinţă de omŭ; der nu vĕḑuiu nimicŭ. Mĕ cuprinse grijă şi frică; ce voiu face aşa singură în nisce locurĭ străine, lipsite de orĭ ce sufletŭ de omŭ. Stătuiu şi gândiiu der gândindŭ, mi se mărea numai frica căcĭ étă, şi sórele era acum spre apusŭ!

Pe nevrute păşiiu spre dumbrava din faţă mĭ, parfumulŭ ei deliciosŭ mĕ atrase spre ea. Ajunsă în dumbravă mi se păru că dumbrava e de olivii şi de portocale. Urmaiu mai departe printre arborii înfloriţĭ, ai cărorŭ mirosŭ par'că mĕ adormea. Ce auḑiiu însĕ la o vreme? Unŭ sunetŭ depărtatŭ, unŭ sunetŭ năduşitŭ, care cu câtŭ înaintam, mi se părea totŭ mai aprópe şi mai putenicŭ.

In fine étă că ajunsei de ceea parte a dumbrăvii. O rĕdicătură stâncósă ca ruinele unui ḑidŭ mare şi lungŭ era înaintea mea, şi mĕ impedica sĕ vĕdŭ, ce-i dincolo de ea. La ivirea mea se rĕdicară cârdurĭ de pasĕrĭ, unele mai micĭ, altele mai marĭ, şi sburară cu nisce ţipete răguşite în tóte părţile Urcai acea rĕdicătură, şi când ajunsei susŭ, ce era sĕ vĕdŭ! Acea câmpiă nemărginită, ce o vĕḑusemŭ colo, din depărtare, era acum la piciórele mele şi acea câmpiă era — marea!

Marea! o, câtŭ de grandiosŭ se rĕdică valurile ei, se rostogolescŭ, unulŭ după altu ŭ, uriaşele talazurĭ, verḑĭ-albăstrii! cum apoi, ajunse le ţĕrmurii de granitŭ, se isbescŭ, şi se spargŭ cu unŭ mufletŭ cumplitŭ şi înfricoşatŭ, şi apoi er se rĕdică, clocotescŭ şi spumegândŭ se réstórnă îndĕrĕptŭ în îngrozitórele infernurĭ ale mării!

Stetuiu lungŭ timpŭ uimită de acéstă privelisce măreaţă.

Mĕ întrebai apoi unde mĕ aflu, în ce locurĭ, în ce parte a lumii!? — Pusei mâna pe frunte şi recugetai la cele ce am învĕţatŭ şi cetitŭ despre ţĕrĭ străine . . . . . Ah, ḑisei atuncĭ, nu potŭ sĕ mĕ aflu în altŭ locŭ decâtŭ în scumpa şi fericita Italie, leagănulŭ mândru şi gloriosŭ alŭ nemului nostru românescŭ!

O, ce simţirĭ, ce cugetărĭ mi se deşteptară acuma şi-mĭ rĕdicară sufletulŭ meu! Par' că mĕ simţii sosită dintr'o călĕtoriă lungă şi grea, la casa părintéscă, la iubiţii şi doriţii meĭ! — Insĕ, vai, aceste mişcărĭ plăcute ale inimii şi minţii mele dispărură curéndŭ, le respinse érăşĭ grija şi frica, căcĭ nicĭ pe aicea nu vedeamŭ nicăirĭ locuinţă orĭ fiinţa de omŭ! Inzadarŭ îmĭ aruncŭ privirea îndĕrĕtŭ, în drepta şi 'n stânga, nu vedeamŭ nimica şi nu auḑiamŭ, decâtŭ numai vuetulŭ asurḑitorŭ alŭ valurilorŭ mării.

In acéstă nedumerire, pornii pe ţĕrmulŭ stâncosŭ în stânga la vale, căcĭ mi se părea că în acea parte e ceriulŭ mai luciu şi marea mai liniştită. Mersei câtŭ mersei, şi când la o vreme rĕdicai ochii, vĕḑui, — o stranie ivire! Era óre aeve, séu era numai o nălucă?

Pe unŭ piscŭ de stâncă pe malulŭ mării şede unŭ chipŭ de omŭ! Ca oprită de o putere nevĕḑută, stetui loculuí şi privii spre acea stâncă, privii cu simţirĭ de bucuriă şi de spaimă. Locurĭ străine, timpulŭ spre séră şi numai unŭ unicŭ omŭ, orĭ póte vedenie, şi eu singură şi străină. Ce sĕ facŭ? După ce mĕ mai liniştii, mĕ apropiai de stâncă.

Dómne! — dér nu se pote! Pre cine vĕdŭ ochii mei pe vêrfulŭ stâncei! Era acela, pe care lŭ plângeamŭ, era iubitulŭ nostru măestru, era amiculŭ meu — C! Nu credeamŭ, mintea par' că-mĭ spunea că nu se póte sĕ fiă elŭ, ci e numai o amăgire a fantasiei mele; însĕ inima îmĭ spunea, că-i elŭ!

Nu mĭ-aşĭ puté da séma, cum veni, dér auḑii numai, că mi se desfăcŭ de pe buze chemarea numelui sĕu. Dér elŭ nu mĕ auḑì. Şedea pe marginea stâncei, cu faţa plecată spre mare, castania i violină în stânga, şi arculŭ în drépta; par'că asculta şóptele mării orĭ căuta n mişteriile adâncimelorŭ ei. Păşii mai aprópe şi privii de nou spre piscului stâncei. O, nu era arătare, nu era o nălucire: era elŭ. Stau şi mĕ uitŭ, mĕ uitŭ lungŭ, şi numai ce vĕdŭ că-şĭ rĕdică violina şi arculŭ şi intonéză o melodiă.

Da, viora lui sună, alŭ lui arcŭ măestru vibreadă pe cordele ei! Căţai la elŭ cu totă inima, cu intregulŭ meu sufletŭ, şi mĕ simţii pătrunsă ca de unŭ farmecŭ cerescŭ. Melodia ce o esecuta, amiculŭ meu, era atâtŭ de duiosă, atâtŭ de măestră şi încântătóre, încâtŭ după primele ei vibrărĭ mi se părù, că şi valurile mării şi sórele colo 'n Vestŭ stătură locului ascultândŭ farmeculŭ ei. Dér chipulŭ lui C! Pĕrulŭ şi faţa lui străluceau în radele sórelui apunătorŭ, şi împrejurulŭ întregului sĕu chipŭ păr' că undula o aureolă magică şi diafană!

De odată apoi făcĕndŭ o ageră trăsătură cu arculŭ, finì, şi mi se părù, că auḑii unŭ suspinŭ lungŭ şi durerosŭ. Cu voce tremurătóre, fără sĕ sciu ce facŭ, strigai atuncea: „C!" O! mĕ auḑi! întórse surprinsŭ faţa spre mine, mĕ privì lungŭ şi ca necreḑĕtorŭ de ceea ce vede, apoi ḑise cu glasŭ ca de mirare şi de bucuriă: „Tu estĭ? tu estĭ copilă, tu estĭ buna mea amică?!"

Eu, auḑindŭ dulcele şi prielniculŭ sĕu glasŭ, nicĭ nu sciu cum mĕ vĕḑui pe vêrfulŭ stâncei. C. îmĭ întinse mâna şi ca pe o pénă mĕ ridica la sine. Mi se uită apoi în faţă şi ḑise cu unŭ aerŭ veselŭ: „Da, da, tu estĭ, buna mea copilă! Apoi îmĭ făcŭ semnŭ sĕ şedŭ lângă densulŭ şi continuà: „O, lungă şi grea cale am mai făcutŭ, am uitatŭ mai totulŭ din trecutŭ" . . . şi suspinândŭ adêncŭ ḑise: „Pe tine însĕ, bună copilă, nu te-am uitatŭ," căutându-mĭ apoi prielnicŭ în ochĭ, finì: de tine dragă îmĭ aducŭ aminte. Dér spune-mĭ, cum vii tu pe aicea, şi ce veştĭ îmĭ aducĭ din ţéra mea, dela ai mei, şi dela ai noştri?",

„Cum vinŭ?" rĕspunsei şi vrĕndŭ a continua simţii ceva ca sfiélă. Plecândŭ decĭ ochii, ḑisei: „Vinŭ, căcĭ — sciu eu? — mé întrebĭ ceva ce mi-se pare că ar fi sĕ nu mĕ întrebĭ . . . Ce veştĭ iţĭ aducŭ din ţera nóstră, dela ai tĕi şi dela cei ce te-au iubitŭ? In ţeră te plângŭ toţĭ; er ai tĕi suntŭ chiar neconsolaţi!"

Vream sĕ mai vorbescŭ, însĕ amiculŭ meu, uitându-se cu durere spre cerŭ, apoi spre mare, îmĭ ḑise: „Zadarnică jelire; eu nu mĕ mai întorcŭ înapoi; locuinţa mea însĕ nu-i aicea; ea e în altŭ locŭ. Incóce vinŭ numai din când în când, de mai spunŭ mării —" aice par' că-şĭ înfipse ochii într'unŭ talazŭ, ce se îndrepta maiestosŭ, deră linŭ şi plăcutŭ în spre noi, şi apoi continuà: „încóce, ḑicŭ, vinŭ de spunŭ mării tainele inimei mele, ce le luai cu mine de dincolo. Vinŭ apoi, de mai cântŭ pe viórá acestei Mediterane cântecul celŭ mai dragŭ şi mai scumpŭ inimei mele şi neamului meu!" Aicĭ suspină bietulŭ C. şi apoi érăşĭ continuă cu glasŭ móle: cântŭ, ḑicŭ, acestorŭ talazurĭ *Doina,* ca ele, se o ducă Oceanului!" . . . Mĕ uitai în faţa amicului meu; faţa lui par' că luà o espresiune supratirescă când urmà: „Ca oceanulŭ, prin isvoraşe şi rîuleţele ce vinŭ din scumpa mea ţeră, sĕ spună celorŭ ce m'au iubitŭ, şi celorŭ ce i-am iubitŭ,salutările mele, şi că în adênculŭ inimei mele nu în etezŭ a-i iubi şi 'n lumea mea de acum". . . .

După o pausă cam lungă, se uità apoi cu intimitate în ochii mei şi continuà: »Şi astăḑĭ — étă, cât de bine nimerii!' Mĕ luà de mână şi uitându-se spre sóre, ḑise: »Der étă, dragă amică, că mi-se apropie vremea, unde trebue sĕ mĕ intorcŭ la locuinţa mea". Imĭ trase uşorŭ mâna spre sine şi ḑise cu glasŭ dulce: »Vii cu mine? vii sĕ-ţĭ arĕtŭ unde şedŭ eu acuma? Mi se uità cu gingăşiă în faţă, şi, punêndu-şĭ cealaltă mână domolŭ pe braţulŭ meu, repeţì: „Vii amică?".

Aceste cuvinte le respicà amiculŭ meu cu o intimitate şi cu o confidenţă atâtŭ de pĕtrunḑĕtóre, încâtŭ eu fără cea mai mică improtivire, lăsai mâna mea într'a sa, şi elŭ totŭ uitându-se cu sincerii şi prielnicii sĕi ochĭ într'ai mei de odată numai se avêntă în aerŭ şi — eu cu elŭ! — Mé cuprinse spaimă! Amiculŭ meu vĕḑĕndŭ acesta mĕ luà uşurelŭ cu drépta de taliă, şi ḑise: „Nu te teme, eştĭ cu mine!".

Planamŭ amêndoi în aerŭ, şi străbăteamŭ ca în sborŭ imensulŭ spaţiu. C. vorbea necontenitŭ cătră mine; dér eu nu pricepeamŭ vorbele lui, ba, parcă nicĭ nu auḑeamŭ ce spune, căcĭ totă atenţiunea, totŭ sufletulŭ meu era absorbitŭ de măréţa şi impunĕtórea împrejurime, care de ce, de ce în mai multă şi mai mare maestate se desfăşura din tóte părţile înaintea ochilorŭ mei. Privii în josŭ; pămêntŭ nu mai vedeam, ci numai unŭ vĕlŭ de ceţă purpurŭ-auriă precum erau şi razele sorelui apunĕtorŭ! Cătaiu în susŭ; unŭ azurŭ misteriosŭ şi — nemensurabilŭ, în care, după ce la începutŭ numai icĭ, colo îşĭ deschidea câte o steluţă ochişorii sĕi dulcĭ şi sclipitorĭ; mai pe urmă se totŭ înmulţiră, şi dela o vreme vĕḑui, că mii şi mii de lucefeři, de stele şi de steluţe, una mai luciă şi mai mândră decâtŭ alta, preserară nemăsurata boltă a ceriului, rĕspândindŭ o splendóre feerică şi încântătóre! — La aspectulŭ acestui tablou grandiosŭ şi necuprinsŭ de mintea şi inima mea, mĕ simţii ca o atomă mai nemĕsuratŭ de mică decâtŭ sunt! — Planam totŭ în susŭ, totŭ înainte. La o vreme auḑii apoi pre conducĕtorulŭ meu ḑicêndŭ: „Uite, amică, uite colo pe sprîncéna orisonului, ce veḑĭ!?" Mĕ uitai, şi vĕḑui: Craiu nou, craiu nou în prima şi virginala sa ivire.

„Craiu nou," ḑise amiculŭ meu: „s'a făcutŭ cu mine prietin;*) elŭ multe arii îmĭ spune, eu apoi le cântŭ pe viórá şi multă lume le ascultă colo, în lumea mea. Veḑĭ câtŭ de simpaticŭ şi de drăgălaşŭ se uită la noi! Apoi continuà: „Dér salba cea de mii şi mii de steluţe dinprejurulŭ lui Craiu nou, o veḑĭ?" — Aice se plecà C. şi mi-se uită în faţă cu o frageḑime de totŭ intimă şi apoi finì cu glasŭ dulce: „Steluţele cele, dragă, suntŭ copile ca şi tine, care, — scii tu? — dau năvală la Craiu nou şi-lŭ întrebă de fĕtulŭ lorŭ frumosŭ!". . . . In acelŭ momentŭ, auḑii din depărtare nisce sunete melodice şi dulcĭ. Tresării sguduită în totă fiinţa mea, căcĭ acele sunete dulcĭ şi armonióse ce se auḑiau, erau: *ruga corală din „Craiu nou" !. . . . .*

Mĕ uitŭ la C. Din faţa lui mi se părù că vorbesce o lume de mistere. — Presentulŭ şi trecutulŭ, cu tóte impresiunile lorŭ, năbuşiră atuncea în sufletulŭ meu. . .

Mĕ uite la lampa mea de pe masă; lampa era pe sfêrşite. Cautŭ la feréstră, luceafĕrulŭ — dimineţei se uita prin ea — — — —

Ce visŭ, ce visŭ visaiu, straniu şi pĕtrunḑĕtorŭ!

L. D--u.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 15 Noemvre. — Ḑiarele înregistréză sgomotulŭ că ancheta judiciară cere urmărirea lui Wilson. In cercurile parlamentare domnesce mare emoţiune din causa temerei unei crise presidenţiale. Comisiunea de anchetă învinovăţì pe Rochefort şi pe Wilson că au primitŭ însemnate bacşişurĭ dela Seillère. Redactorulŭ Laurent a făcutŭ destăinuirĭ compromiţătóre. Comisiunea a însĕrcinatŭ pe preşedintele şi pe doi membri sĕ verifice imediatŭ învinuirile făcute de Laurent. Membrii anchetei s'au esprimatŭ, că afacerea ia o întorsură seriósă.

BERLINŬ, 15 Noemvre. — La consultaţiunea de erĭ sub preşedinţa ministrului palatului Stolberg, medicii au declaratŭ, că înlăturarea (scóterea) laringelui nu mai e potrivită.

Cununiă. D-lŭ *Gregoriu Ilia,* teologŭ absolutŭ de Blaşiu, şi d şóra *Ana Baldi,* fiica d-lui Simeonŭ Baldi, preotŭ gr. cat. în Vale, îşĭ vorŭ serba cununia în 20 Noemvre n. în biserica gr. cat. din Vale. — Intr'unŭ ceasŭ bunŭ!

*) Rĕposatulŭ Ciprianŭ Porumbescu, după cum se scie, a compusŭ o operetă cu numele: Craiu nou, se pote decĭ pricepe, despre cine e acestŭ visŭ. — Red.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

têlnitŭ, — începù bucătarulŭ după ce se mai apropià, — m'am întêlnitŭ cu jitarulŭ Stanŭ, tocmai mergea la capulŭ moşiei, şi mĭ-a spusŭ că maşinistnlŭ Ienache, scii ăla cu gura dulce, te aşteptă deseră la Rădiţa. Dicea că sĕ te ducĭ negreşitŭ, căcĭ are sĕ'ţĭ grăiască o vorbă. Eu nu sciu ce are sĕ'ţĭ spună, — adause George — dér atâta sciu că mĭ-a disŭ sĕ te vestescŭ.

Logofĕtulŭ Mateiŭ s'a uitatŭ lungŭ la bucătarŭ, dér de disŭ n'a disŭ nimicŭ. Elŭ scia ce are să'i vorbéscă Ienache, şi nu'i părea nicĭ rĕu nicĭ nerĕu; cu tóte acestea nu era par'că pregătitŭ pentru astă sérá sĕ mérgă la Rădiţa. I-ar fi plăcutŭ sĕ mérgă altădată.

După o bucată de gândire, grăì cătră George astfelŭ:

— Şi dicĭ că sĕ mergŭ la Rădiţa, ca sĕ mĕ întêlnescŭ cu Ienache?!

— Ba nu, logofete. Eu nu dicŭ că sĕ mergĭ, fără îţĭ spunŭ ce mĭ-a spusŭ şi mie jitarulŭ Stanŭ. Eu am disŭ, étă aşa, ca sĕ-mĭ facŭ slujba, căcĭ am luat asupra mea ca sĕ'ţĭ spunŭ. Şĭ-apoi scĭĭ, eu suntŭ omulŭ rînduelei şi'mĭ place sĕ fiu la timpŭ gata cu tóte. — Da de ce te superĭ pe mine, logofete? Orĭ nu'ţĭ place sĕ mai mergĭ pe la Rădiţa?! Nu cumva ţĭ-e frică de ea? — Ba că chiar, par'că eu nu sciu că vĕ aveţĭ dragĭ! -- isprăvì bucătarulŭ, sciindŭ elŭ de ce a vorbitŭ aşa.

Dintr'una într'alta o duse Mateiŭ pănă séra şi vorbea când cu George când cu isprăvnicelulŭ Nicolae, cu deosebire însĕ cu isprăvnicelulŭ Nicolae, şi'lŭ întreba mereu despre curte: „cine era prin curte, ce se vorbea prin curte, cu cine se certa cocóna?" şi alte întrebărĭ după chipulŭ şi asemĕnarea acestora punea logofĕtulŭ Mateiŭ.

Nu întreba elŭ, fiindcă n'ar fi auditŭ, ci întreba fiindcă'i plăcea sĕ întrebe, căcĭ isprăvnicelulŭ — îi spunea câte ceva şi despre Maruţa.

VIII.

Rădiţa avea înaintea cârciumei o masă lungă cu lăviţĭ pe de amêndouĕ părţile, dedesuptulŭ unei stăşinĭ mai marĭ ce era într'o parte a caselorŭ.

Acéstă straşină era, cum aşŭ ḑice, „salonulŭ de vară", căcĭ acolea se aşedau trecĕtorii, acolea îşĭ beau ţuica şi'şĭ potoleau fómea din merindile lorŭ.

La acea masă se afla acum maşinistulŭ Ienache.

Nu şedea elŭ acolea, pentru că n'ar fi putută întra în casă, ci pentru că'i plăcea sĕ şedă afară, şĭ-apoi scii, décă a apucatŭ cineva sĕ se aşede din întêmplare pe laviţă şi sĕ'şĭ propteascá cótele'i ostenite pe masă, îi vine cu greu sĕ se ridice.

Ienache învĕţase ferăria la oraşŭ şi făcuse călĕtorii prin ţera nemţéscă, lucru care numai arareorĭ se întêmplă la noi.

Elŭ călĕtorise pentru meşteşugulŭ sĕu, şi astfelŭ a avutŭ prilejŭ sĕ vadă multe de tóte şi avea destulŭ materialŭ de povestitŭ.

Suntŭ mulţĭ ómenĭ carĭ călĕtorescŭ dér puţinĭ carĭ iau folosŭ din călĕtoriile lorŭ şi mai puţinĭ carĭ sciu sĕ facă ca orĭ şi cine sĕ afle dspre ele.

Ienache avea darulŭ acesta, căcĭ elŭ era vorbăreţŭ din fire.

Ienache sta afară, după cum am spusŭ, şi décă sta elŭ afară, afară sta şi Rădiţa, afară se aşeda orĭ şi cine, şi toţĭ câţĭ se aşedau pe lăviţele de sub straşină, aveau convingerea că istorisirile lui Ienache facŭ atâta câtŭ sĕ rabdĭ pişcăturile ţînţarilorŭ.

— Şi aşa Rădiţo.... iute m'ai zăritŭ! — grăì Ienache clătinândŭ din capŭ. — Ad'o ţuiculiţă, sĕ mai spălŭ prafulŭ din gâtŭ şi sĕ'mĭ mai astêmpĕrŭ măselele, căcĭ de-o vreme încóce stau sĕ'mĭ iésă.

— Şi nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ.... o ţuiculiţă, Ienache! — vorbì Rădiţa, se proptì pe masă şi se uita la maşinistulŭ nostru de 'ţĭ-era mai mare dragulŭ. Se uita, scii cum numai Rădiţa scia sĕ se uite, căcĭ numai ea avea ochĭ marĭ şi sprâncenele negri aşa de bine arcuite, încâtŭ ţi-se părea că se uită cu patru ochĭ.

— Da ce te uiţĭ aşa lungŭ la mine, urîto? — Ad'o ţuică, căcĭ nu mai potŭ de ostenélă şi vréu sĕ'mĭ împrospĕtezŭ puterea. Stai acolea şi te uiţĭ la mine par'că ţĭ-aşĭ fi rĕmasŭ datorŭ! — Ce, nu te-ai dusŭ? — se rĕstì elŭ zîmbindŭ, orĭ credĭ că eştĭ vre'o nemţóică d'alea învăpăiatele, ce a băgatŭ pe Francesi în dracĭ?! — Nu cumva...? — adause elŭ mijindŭ din ochĭ, — nu cumva te credĭ aşa ceva? (Va urma.)

Móra cu vaporŭ de vălțuitŭ (becheluit) a lui Martin Fromm în Brașovŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Noemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	98.55
Rentă de hârtiă 5%	99.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 25
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.90
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122.80
Renta de hârtiă austriacă	88.—
Renta de arg. austr.	82.35
Renta de aurŭ austr.	111 85
Losurile din 1860	134 50
Acțiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncel de creditŭ ung.	285.25
Act. băncel de creditŭ austr.	279 50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9 92
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$93\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» » » (5%)	$91\frac{3}{4}$	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14\frac{1}{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 15 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.61	Vênd.	8.63
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9 91	»	9 97
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.27
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
» » » 5%	»	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110—	»	$111\frac{1}{2}$
Discontulŭ		7—10% pe anŭ.		

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.